

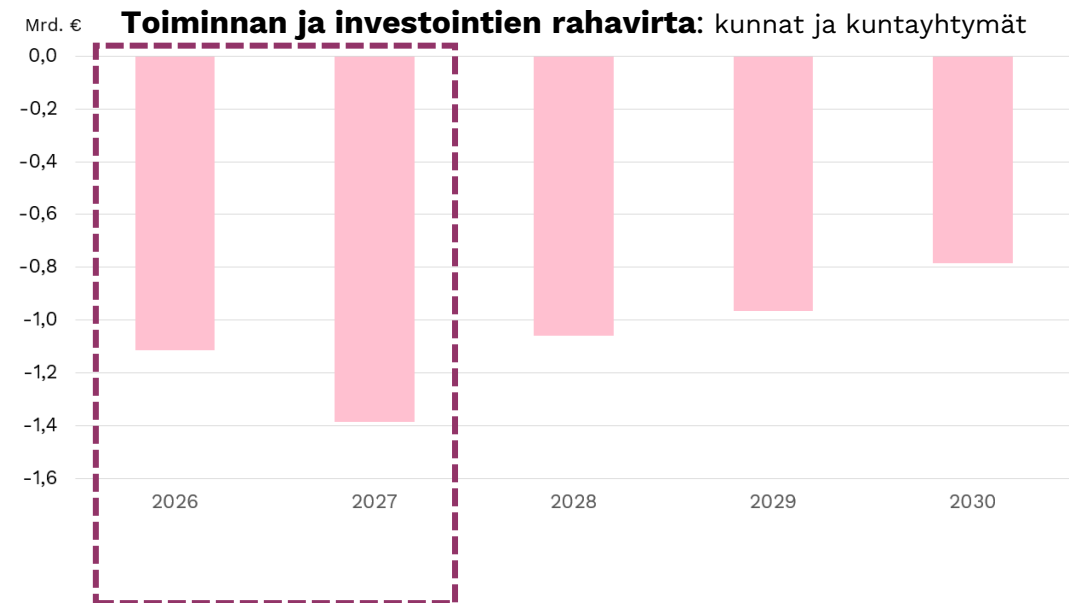
TAE 2027

Valtion kuntiin vaikuttavat päätökset vuonna 2027

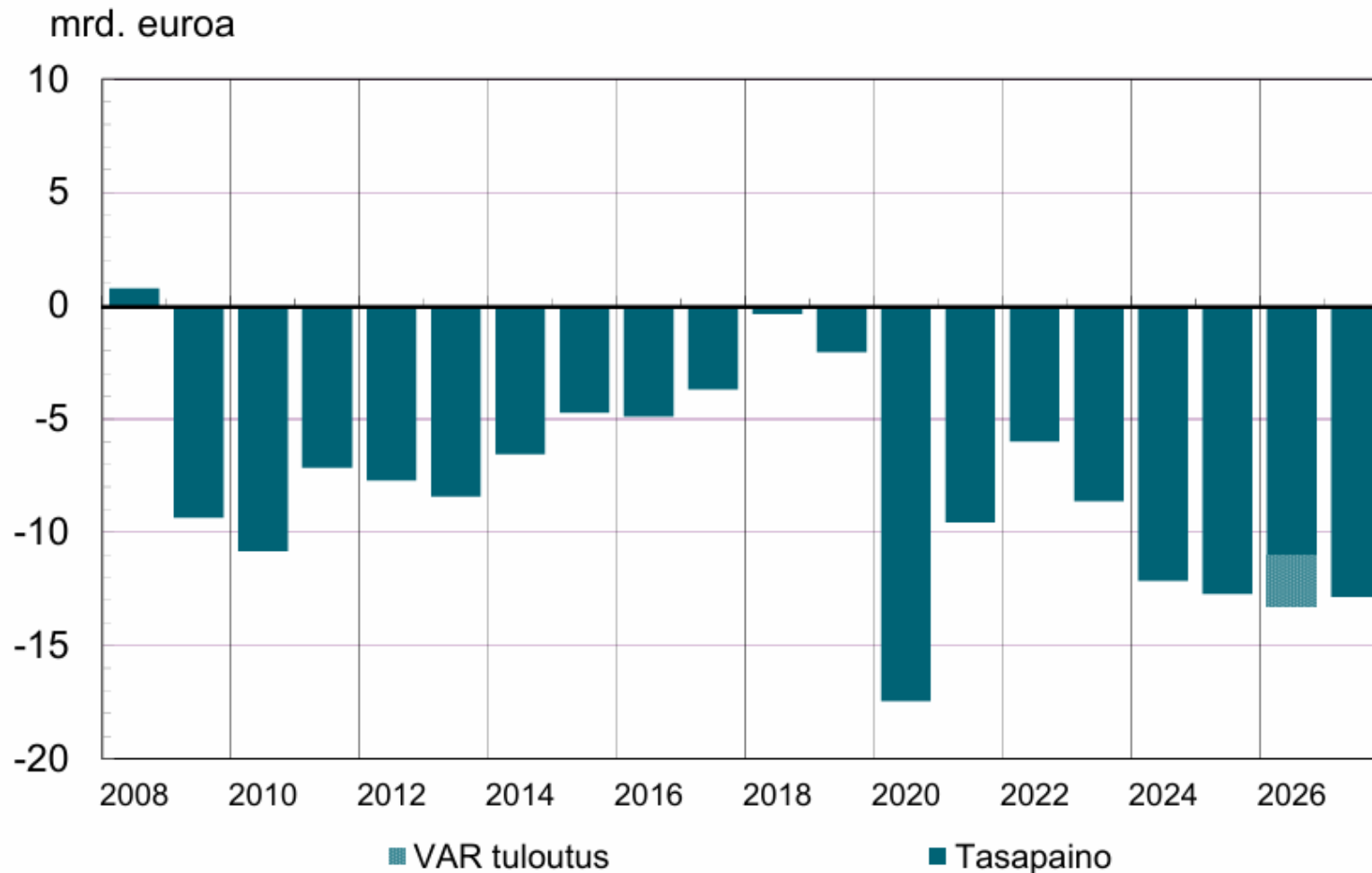
Lähde: kevään 2026 Kuntatalousohjelma ja valtiovarainministeriön TA-esitys vuodelle 2027

Kuntien talousennuste: talouden alijäämä kasvaa vuonna 2027 noin 1,4 mrd. euroon

- Painelaskelman perusteella kuntien taloustilanne heikkenee vuonna 2027, mutta kohenee vuosina 2028-2030
- Vuonna 2026 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 11
- Kuntien talouden tilaa haastavat vaimea verotulokehitys, hintojen nousu sekä korkealla pysyvät investointitarpeet
- Ennuste tarkentuu syyskuussa 2026

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

**Valtion
talousennuste 2027:
-12,9 mrd. euroa**

Tasapaino (mrd. euroa):
2020 (TP): -17,4
2021 (TP): -9,6
2022 (TP): -6,0
2023 (TP): -8,6
2024 (TP): -12,1
2025 (TP): -12,7
2026: (LTA II) -13,4 (-11,1)
2027: -12,9

Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus.
Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku.
Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
[https://valtioneuvosto.fi/-/orpon-hallitus-epavarmuuden-ajassa-tarvitaan-luottamusta-ja-kasvua-
vahvistavia-toimia](https://valtioneuvosto.fi/-/orpon-hallitus-epavarmuuden-ajassa-tarvitaan-luottamusta-ja-kasvua-
vahvistavia-toimia)
Lähde: Valtiovarainministerio 04.08.2026

VM:n TA–esitys 2027
(6.8.2026)

Yhteisövero alenee, sote-järjestöiltä leikataan – katso tästä Purran budjettiehdotuksen tärkeimmät kohdat

yle

1. Yhteisövero alenee, työn verotus kevenee, tupakka- ja alkoholivero nousevat

2. Puolustukseen ja turvallisuuteen lisää rahaa

3. STEA-avustuksista lähtee kolmasosa

4. Valtion toimintamenoihin lisäsäästöjä

5. Lisää liikennehankkeita investointiohjelmaan

6. Hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa, kuntien laskee

**Purran
budjettiesitys ei
sisältänyt uusia
avauksia valtion
kasvu- tai
sopeutustoimiksi**

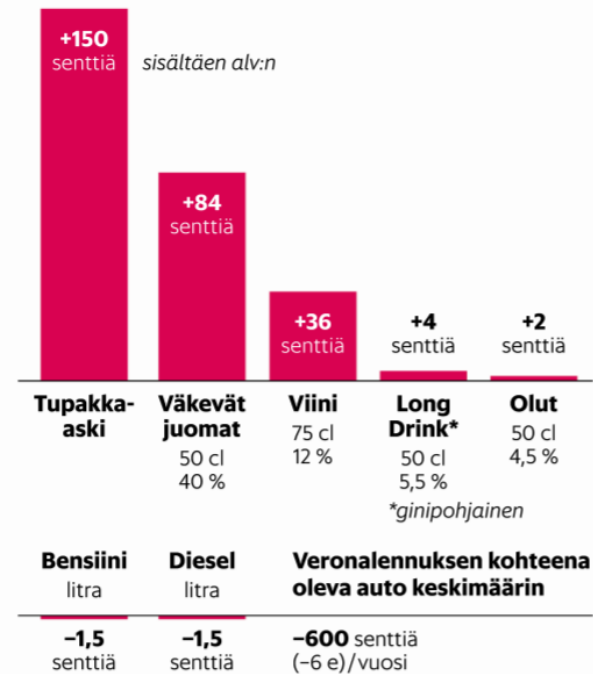
Nostoja valtion budjettiesityksistä 2027

Yhteisöverokanta laskee 2027, kevennyksiä ansiotuloveroihin, kiristysä haittaveroihin

Näin palkansaajien verotus muuttuu

verotuksen muutos, euroa/v	palkka 2026 e/kk	vero-aste 2027 %	vero-asteen muutos %-yks.
-95	1 600	9,6	-0,5
-120	2 000	14,5	-0,5
-115	2 400	18,5	-0,4
-120	2 800	21,2	-0,3
-145	3 000	22,4	-0,4
-150	3 200	23,9	-0,4
-150	3 600	26,6	-0,3
-150	4 000	29,0	-0,3
-50	4 500	31,4	-0,1
-30	5 000	33,4	0,0
-35	6 000	36,6	0,0
-35	7 000	38,8	0,0
-35	8 000	40,5	0,0
-35	10 000	42,9	0,0

Esimerkkejä välillisen verotuksen muutoksista vuonna 2027

Verotulot
nettona:
-1 mrd. euroa

**Velkajarrusovusta
huolimatta Purran
ehdotus vuodelle 2027
edistää uusia
verokevennyksiä ja
menojen lisäyksiä.
Tasapainotus
kohdistuu valtion
budjettitalouteen.**

Nostoja valtion menomuutoksista vuoden 2027 tasolla

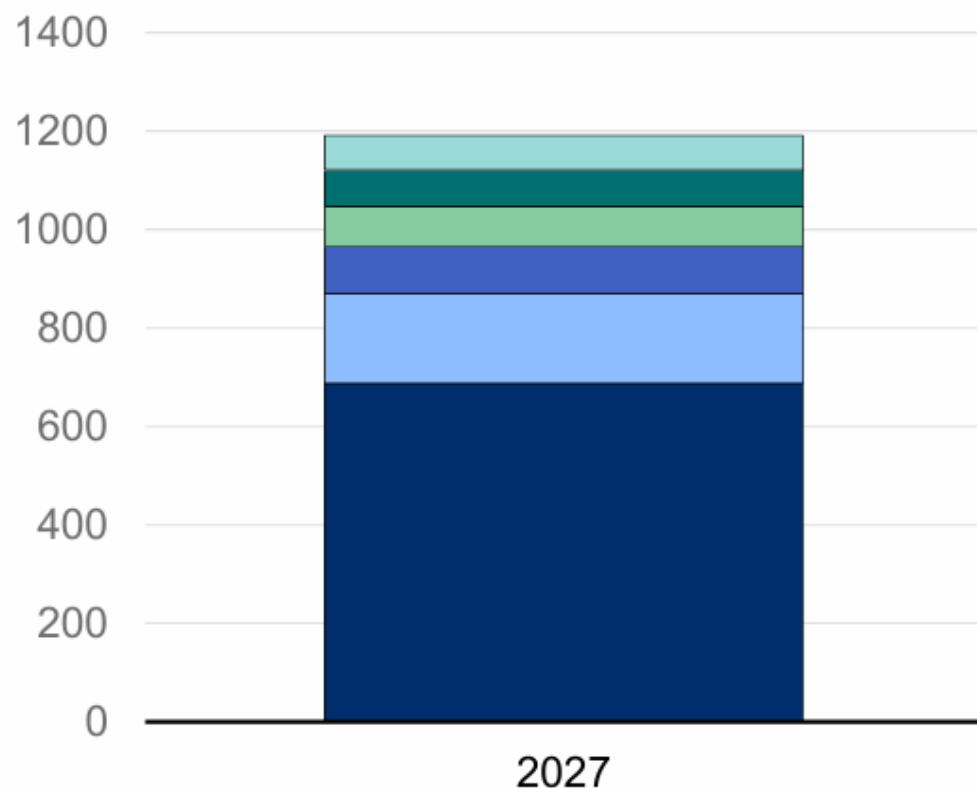
Menoja vähentävät päätökset:

- Kehitysyhteistyö noin -500 milj. euroa
- Valtionhallinnon toiminta -592 milj. euroa
- Stea-avustukset -190 milj. euroa
- Kotoutuminen noin -150 milj. euroa

Menoja lisäävät päätökset:

- Valtion menot +1 200 miljoonaa euroa (mm. Ukrainan tuki, puolustusmenot)
- Valtion investointimenot +800 milj. euroa
- Hyvinvointialueiden menot +700 milj. euroa

Indeksikorotukset lisäävät menoja yhteensä n. 1,2 mrd. eurolla vuonna 2027 (vuoteen 2026 verrattuna)

Kuntien valtionosuudet (indeksisäästöjen jälkeen)

Kansan- ja takuueläkkeet

Puolustusmenot

Korkeakoulut ja ammatillinen koulutus

Valtion rahoittamat työeläkkeet

Hyvinvointialueet

**Tarkastelussa
valtion
menot**

**Orpon hallitus on
leikannut kuntien
valtionosuutta
useaan otteeseen**

Kuntien valtionosuuteen kohdistuvat leikkaukset vuosina 2024-2027

VM mom. 28.90.30 Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

	2024	2025	2026	2027
Indeksijarrun suuruus (%-yks.)	-1 %-yks.	-1 %-yks.	-1 %-yks.	-2,8 %-yks.
Indeksijarru (=leikkaus)	-24	-25	-31	-93
Indeksijarru koko hallituskaudella	-24	-49	-80	-173
Valtionosuusleikkaus tekemättä jääneen norminpurun varjolla		-23	-23	-22
Suora valtionosuusleikkaus			-75	-75
Yhteensä	-24	-48	-129	-190

Valtionosuuspohjan mukaisesti leikkauksista **esi- ja perusopetukseen** kohdistuu laskennallisesti noin 55 %, **varhaiskasvatukseen** noin 35 %, **TE-tehtäviin** noin 5 % ja loput noin 5 % **kirjastoihin ja kulttuuripalveluihin**.

Keskeiset kuntien valtionosuutta lisäävät ja vähentävät tekijät vuonna 2027

Valtionosuuksia vähentävät

- Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta: -482 milj. euroa
- Sote-siirtolaskelma: -455 milj. euroa. Summa sisältää -501 miljoonan euron pysyvän vähennyksen, vos-kompensoinnin +277 milj. euroa, jälkikäteisperinnän vuosilta 2023 sekä 2024 (yhteensä 231 milj. euroa).
- Peruspalvelujen valtionosuusleikkaukset:
 - Indeksijarru: -93 milj. euroa
 - Puoliväliriihen valtionosuusleikkaus; -75 milj. euroa
 - Vähennys valtion norminpurkuun liittyvän säästötavoitteen nimissä: -21,8 milj. euroa

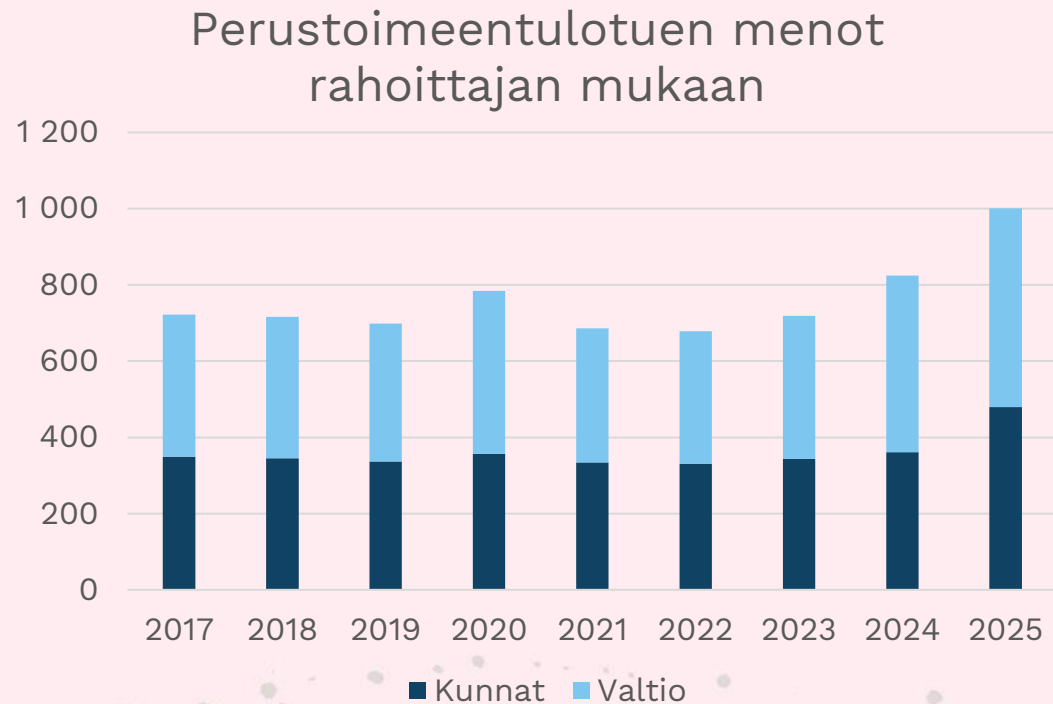
Valtionosuutta lisäävät

- TE-palvelu-uudistukseen liittynyt työttömyysturvan rahoitusvastuun kompensointi: 216 milj. euroa
- Verotulomenetyksen korvaus, muutos vuodesta 2026: +87,5 milj. euroa
- Valtionosuuspohjaan liittyvien tehtävien muutokset, netto +44 milj. euroa (mm. työvoimapolitiittisen avustuksen käyttöönotto, kotoutumistuen takuu aika, oppimisen tuen uudistaminen, kuntien työllistämismenettelyjen poistaminen 57 vuotta täyttäneiltä työnhakijoilta)
- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus: +22 milj. euroa
- Korvaus sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuneista kustannuksista: +10 milj. euroa

**Orpon hallituskauden
sosiaalityrva-
uudistukset ja korkea
työttömyys lisäävät
kuntien menoja vielä
vuonna 2027**

Perustoimeentulotuen menot nousivat vuonna 2025 miljardiin euroon. Menot ovat kasvaneet vuodesta 2023 lähes 300 miljoonalla eurolla.

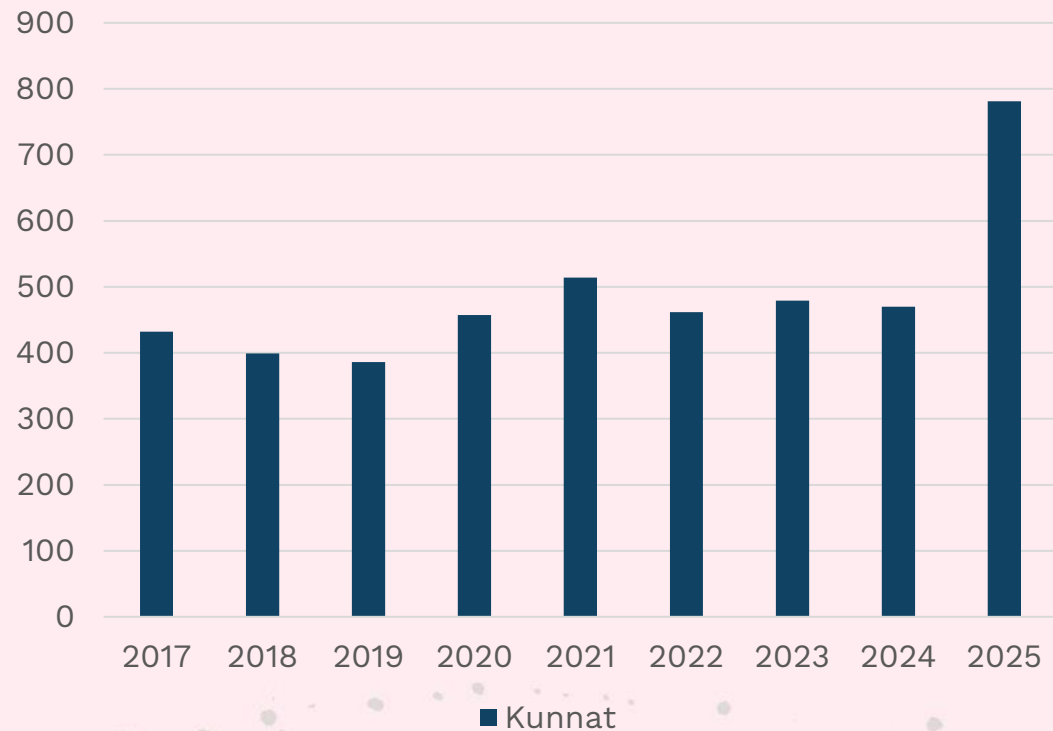

Lähde: Kelasto

Perustoimeentulotuen menot nousivat vuonna 2025 ennätystasolle: 1 001 miljoonaan euroon.

Kunnat rahoittavat perustoimeentulotuesta lähes puolet. Kuntien rahoitusosuus on nousut valtion säästötoimien vuoksi.

Kunnan rahoittaman työttömyysturvan menot ovat kasvaneet 300 miljoonaa euroa vuodesta 2023.

Kunnan osarahoittama työttömyysturva nousi 781 miljoonaan euroon vuonna 2025. Verrattuna edelliseen vuoteen työttömyysturvamenot kasvoivat 311 miljoonaa euroa. Valtion kompensatio TE-palvelu-uudistuksessa siirtyneestä työttömyysturvasta oli 216 miljoonaa euroa.

Lähde: Kelasto

Valtion toimenpiteet vuosina 2025-2027 eivät vahvista kuntataloutta

Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus	2025	2026	2027
Valtionosuuksien indeksileikkaukset yhteensä	-49	-80	-173
Sote-siirtolaskelman Black Friday -valtionosuuskompensaatio	277	277	277
Normien purkuun liittyvä valtionosuusleikkaus	-23	-21	-21
Leikkaus TE-palveluiden rahoitukseen	-37	-37	-37
Leikkaukset kuntien laskennallisiin koto-korvauksiin	-58	-58	-88
75 miljoonan euron valtionosuusleikkaus (kehysriihi 2025)		-75	-75
Orpon hallituksen keskeiset toimet yhteensä (pyöristys)	220	110	-10

Lisäksi:

Alimitoitettu kompensatio TE-uudistuksesta, *ennuste	-240	-250*	-200*
Yhteisvaikutus kuntatalouteen, ml. TE-uudistus (pyöristys)	-20	-140	-210

JTS: valtaosa valtion kuntapäätöksistä lisäävä kuntien tuloja ja menoja yhtä paljon

Mutta
TE-uudistus 2025:
Alikompensaatio
työttömyysturvasta
-110 milj. euroa,
palvelut
-130 milj euroa

Lisäksi:
Kuntien rahoittamat
toimeentulotuki-
menot kasvavat
vuonna 2027
noin 120 milj. euroa.

Kritiikkiä

Hallituksen sopeutukset eivät täytä EU:n tarkkailuluokan sääntöjä ensi vuonna

- Niku Määttä: ”Jos nykyinen hallitus ei enää tee uusia sopeutuspäätöksiä, seuraava hallitus joutuu luultavasti tekemään jotakin sopeutustoimia aivan hallituskautensa alussa jo pelkän alijäämämenettelyn vuoksi.”
- Ongelma: Seuraava hallitus pystyy vaikuttamaan vasta vuoden 2028 budjettiin
- Olisi perusteltua, että nykyinen hallitus päättäisi syksyn budjettiriihessä vielä uusista sopeutustoimista.

Valtionalous

Talouspolitiikan arviointineuvosto: Nykyinen hallitus asettaa seuraajansa hankalaan tilanteeseen heti vaalikauden alussa

Arviointineuvosto: Hallituksen tekemät sopeutukset riittävät täyttämään EU:n ”tarkkailuluokan” säännöt tänä vuonna mutta tuskin enää ensi vuonna.

www.kuntaliitto.fi